

BASLAWÍSH KLASLARDA INTERAKTIV METODLARDAN PAYDALANIW

Sharapova Húrliman Zayırbek qızı

Ájiniyaz atındağı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı
Baslawısh tálim fakulteti 1-V kurs talabası

ANNOTACIYA

Bul maqalada baslawısh klass oqıwshılarınıń sabaqta aktivligin asırıwda qollanılatuǵın hár túrli interaktiv metodlardan paydalanıw úlgileri berilgen.

Gilt sózler: *Metodlar, interaktiv usıllar, qızıǵıwshılıǵı, tárbiyalıq rawajlanıwı, ámeliy iskerligi.*

Biz házirgi XX ásir jedel globalasıw hám texnologiyalar ásirinde turmısımızda hám pedagogikalıq sabaqlıqlarda metodlar terminin kóp ushiratamız. Metod sózi grek tilinen alınǵan bolıp jol, usıl degen mánisti ańlatadı. Házirgi kúnde mekteplerde hesh qanday metodlardı qollanbastan sabaq ótsek, oqıwshılar sabaqta jalıǵadı hám itibarsızlıq penen qaraydı. Demek hárqanday pedagog sabaq procesinde metodlardan paydalanıw kerek boladı. Bul boyınsha oqıtıw metodları óz ara klassifikciyalandı. Olar tómendegishe

1. Awızeki metodlar: lekciya+túsindiriw, soraw-juwap h.t.b
2. Kórgizbeli metodlar: illyustraciya, demonstraciya h.t.b
3. Ámeliy metodlar: bular qolda islep kóretuǵın metodlar
4. Interaktiv metodlar: bunda eki jaqlama aktivlik talap etiledi.

Házirgi kúnde pedagogikalıq texnologiyalardıń eń jaydırlıǵın túrleriniń biri bul interaktiv metodlar bolıp esaplanadı. Interaktiv metodlar oqıwshı hám oqıtıwshınıń birgeliktegi aktivligi yaǵınıy iskerligi bolıp tiykarınan oqıwshılardı erkin pikirlewge úyretedi. Interaktiv sózi inter – ózara act – háreket etiw degen mánisti bildiredi. Interaktiv metodlardıń oqıw procesindegi tiykarǵı birden-bir maqseti bul – sabaq qaysı formada, qaysı orında ótkeriliwine qaramastan oqıtıwshı hám oqıwshınıń birgelikte islesiw hám nátiyjede sabaqta jaqsı ózlestiriwi bolıp tabıladı. Interaktiv usıllardan paydalanıwdıń formaları sıpatında tómendegilerdi keltirip ótsek boladı.

1. Individuallastırıw;
2. Kishi toparlarǵa ajratıw;
3. Úyretiw hám úyreniw procesinde demokratik doslar zonasın jaratıw;

4. Óz ara baylanıs hám birge islesiwdi payda etiw;

Zamanagóy interaktiv metodlardan paydalanıwdıń tiykarǵı tárepleri tálim sıpatın jaqsılaw hám oǵan úles qosıwı menen áhmiyetli bolıp esaplanadı. Házirgi waqıtqa deyin interaktiv metodlardıń kóplegen túrleri anıqlanǵan. Mısalı:

1. Aqılıy hújim. Breynshtormin
2. Oynlı oqıtıw texnologiyası
3. Toparlıq oqıtıw usılı
4. Kishi toparlarda islew metodu
5. Tarmaqlar metodu
6. 3*4 metodu
7. Blits oyını
8. Intervyu metodu
9. Bumerang metodu
10. Oqıwshı metodu
11. Baylanıs metodu

12. Basqarıw metodu h.t.b usi siyaqlı qızıqlı metodlar bar. Olardıń ayırımlarına túsinik berip ótsek.

Aqılıy hújim metodu – bul pikirlerdi oylap tabıw yamasa islep shıǵıw metodu. Bul metodta qálegen bir máseleni sheshiwde oqıwshılar tárepinen bildirilgen erkin pikir hám sheshimlerdi toplaı, olar arqalı málim bir sheshimge kelinetuǵın eń jaqsı metodlardıń biri. Aqılıy hújim metodınıń jazba hám awizeki formaları bar. Eger sabaqta bul metodtıń awizeki formasınan paydalanatuǵın bolsaq oqıwshılar oqıtıwshı tárepinen berilgen sorawǵa qısqa hám anıq etip awizeki tárizde pikir bildiriwi kerek. Al jazba formasınan paydalanatuǵın bolsaq oqıwshılar óz juwapların kartochkalarǵa qısqa hám kórinetuǵın etip jazadı hám doskaǵa qıstiriladı. Bul metodtan paydalanǵanda oqıwshılardıń barlıǵın qatnastırıp, qızıqtırıp, erkin pikir bayanlawǵa, bir biri menen baylanıs jasaw mádeniyatın rawajlandiriw siyaqlı nátiyjelerge erisemiz.

Bumerang metodu. Bul metodta oqıwshılardı sabaq procesinde yamasa sabaqtan tisqari waqıtta túrli ádebiyatlar menen, tekstler menen islesiw, úyrenilgen materialdı yadında saqlap qalıw, sóylep beriw, pikir erkin halda bayan ete alıw, qısqa waqıt ishinde kóp maǵluwmatlarǵa iye bolıw hám sabaq barısında oqıtıwshı tárepinen barlıq oqıwshılardı bahalay alıwǵa qaratılǵan. Bul metodti qollanbastan aldın oqıwshılardı kishi toparlarǵa bólip alıwımız kerek boladı. Onnan keyin oqıwshılar ózleri mustaqıl úyreniw ushın tema boyınsha tekstler tarqatıladı. Olar oqıwshılar tárepinen jeke tárifte úyrenilip shıǵıladı hám hárbir topar aǵzalarınan jańa topar dúziledi. Jańa topar aǵzaları izbe-izlikte ózleriniń úyrenen maǵliwmatların bir birine aytip beredi hám toparda ishki soraw juwap ótkiziledi. Soń toparlar jáne aldınǵı

halatqa qaytadi. Oqituvshı bolsa olar menen awizeki soraw-juwap ótkizedi. Hár bir duris juwapqa ball qoyilip bariladi hám oqıwshılar bahalanadı.

Bul interaktiv metodlar arqalı oqıwshılardıń sabaqqa bolǵan qızıǵıwshılıǵı hám ámeliy iskerligi artıp, tárbiyalıq jaqtan rawajlanıwında óz úlesin qosadı. Oqıtıwshı usı metodlar arqalı oqıwshılardıń erkin pikirlew hám qarar qabıl etiw qábiletlerin rawajlandırıp, sezimlerin basqara alıw hám dóretiwshilik pikir júritiwın úyretip baradı.

PAYDALANILǴAN ÁDEBIYATLAR

1. <https://fayllar.org/interaktiv-metodlar-va-ularning-turlari.html>
2. <https://fayllar.org/mundarija-kirish-v5.html?page=4>